

Beste natuurvrienden,

een beetje verstoopt tussen de expressweg N31 en de autosnelweg E40 ligt dichtbij Brugge een 144 ha groot stuk hele mooie natuur: het provinciaal domein Tillegembos. Variatie is er troef want je vindt er beukendreven,

grasvelden, dicht bos, waterpartijen, haagkanten... en als kers op de taart een mooi kasteel waarvan de geschiedenis zo'n 900 jaar terug gaat. Bij NVO dachten we: "Aha, een prima locatie voor een wandeling" en dat dachten op **zondag 28 juli** duidelijk ook de maar liefst **30 NVO-ers** (12 AM en 19 PM) die er op zoek gingen naar leuke en verrassende waarnemingen.

Een varen hier, een vlinder daar... een boom met flarden heksenbezem, een libel die zich laat vangen... voor je het weet staan er zo weer 76

soorten op het lijstje. Natuurlijk benoemen we onderweg niet alles want dat zou eerder saai zijn. We pikken er de opvallende, interessante en ook wel de seizoensgebonden soorten uit, wat elk NVO-jaar weer resulteert in meer dan 500 verschillende soorten. Of we dat allemaal kunnen onthouden is weer een andere vraag, ons niet zo jonge geheugen wordt stilaan wat minder flexibel. Ach, herhaling doet wonderen en dat is een extra reden om telkens weer te komen meewandelen.

Het was best wel een warme dag deze keer en dan is het zalig als je af en toe een stuk onder de bomen kunt wandelen. Het voelt er gemakkelijk 10 graden frisser aan dan in de zon. Dus heel wat meer bos aanplanten is ongetwijfeld een goed idee voor de komende decennia. West-Vlaanderen is trouwens met voorsprong de minst beboste provincie van België, dus er is hier zeker nog wat aanplantwerk. Dat die nieuwe bossen ook heel wat CO₂ opnemen is meteen mooi meegenomen. Of die bossen dan ook NO_x (pardon?) opnemen moeten we nog even navragen bij een bevriende chemie-leraar (maar wie heeft nou zo iemand in de vriendenkring zeg?).

Het mag gezegd worden dat de vogelliefhebbers de voorbije maanden wat op hun honger zijn blijven zitten (niet letterlijk natuurlijk). Na de immense inspanning die het broedseizoen zeker is, houden de vogels zich rustig en verborgen. Het wordt wachten op het eind van de zomer (tot de trek weer helemaal op gang komt)

vooraleer we weer aangenaam in verwarring worden gebracht door het overaanbod aan vogelwaarnemingen.

Zoals bekend is het vinden van een geschikte plaats voor de nabespreking één van de hoofdbrekens bij het voorbereiden van een NVO-activiteit. We vreesden dat er in "De Trutselaar" geen plaats zou zijn maar zowel 's morgens als 's namiddags konden we er goed bij elkaar zitten. Weliswaar binnen in de

warmte maar ook dat hebben we overleefd en ja hoor, de bediening was er vlot én vriendelijk.

Natuurwaarnemingen zijn soms erg vluchtig en vervagen meestal weer snel. Gelukkig zorgen onze hoffotografen heel vaak voor mooie foto's. Het was weer moeilijk kiezen tussen de vele mooie inzendingen maar uiteindelijk vulden we twaalf extra foto-pagina's. Met dank aan de scherpshuttersklikkers Sonja, Leen, Dany, Dirk, Johan DS, Luc en Marc. Dank ook aan Marijke voor het (zoals steeds) zeer bruikbare soortenlijstje.

Naaldbomen zijn bij ons zo goed als altijd aangeplant en meestal ook uitheems, met uitzondering van (misschien) de Grove den, de Jeneverbes en de Taxus. Bij de aangeplante soorten is er ééntje die heel goed herkenbaar is aan de sparappels. Bij de **Douglasspar** hebben die namelijk opvallende "tongetjes" of "vlammetjes" die tussen de schubben uit steken. (foto: botanic.am.ik)

Soms (lees vaak) moet je als natuurgids aan zelfcorrectie doen. Dus toch nog eens wat info opgezocht over **Sporkehout** die ook wel Vuilboom wordt genoemd. Daaruit blijkt dat ze helemaal niet zo onbruikbaar is want je kunt er prima houtskool van maken en bij verstopping kun je de bessen (en de bast) gebruiken als laxeermiddel. Daaruit voortvloeiend wellicht kun je er volgende kleurstoffen mee maken: sapgroen en... jawel hoor... schijtgeel (wikipedia). (foto: waarnemingen.be)

Leve het internet, want als je op zoek bent naar foto's die onze waarnemingen illustreren vind je vaak schitterende beelden. Zoals deze madam **Grote groene sabelsprinkhaan** die demonstreert dat haar "sabel" niet dient om mee te steken maar om eitjes mee te deponeren in de grond of in planten. (foto: waarnemingen.be)

Bij het web van spinnen denken we al vlug aan een wielweb zoals dat van de Kruisspin. Maar er bestaan ook tunnelwebben en, zoals op deze foto, horizontale webben. Die laatste worden gemaakt door **Hangmatspinnen** spec. Ze hangen onder het web te wachten op prooien die op het web landen. (f: waarnemingen)

Groot heksenkruid.... de naam voorspelt weinig goeds. En ja hoor, wie het kruid te zien krijgt is verdwaald of zal spoedig verdwalen. Dat vertelden ouders vroeger aan hun kinderen opdat ze niet te ver in het bos zouden gaan. Dit kruid is ook één van de (vele) ingrediënten van vliegzaam waarmee heksen zich insmeren (dus ook nu nog) om te kunnen vliegen. (foto: waarnemingen.be)

"Heksen? En die kunnen vliegen? Hahaha... op een bezem zeker?" "Ja hoor, op een bezem. Hoe verklaar je anders dat er hier en daar stukken bezem in de Berken hangen?" Ongelovige Thomassen beweren dat het een schimmel zou zijn die deze vergroeiingen veroorzaakt. De boom laat op die plaats al zijn slapende knoppen tegelijk uitlopen. De schimmel geven ze dan vreemd genoeg wel de naam **Berkenheksenbezem**. (foto: JaVa)

Met de ochtendploeg konden we lang genieten van twee **Sperwers** die boven onze hoofden bleven cirkelen. Er kwam ook een Buizerd binnengezield en die werd door de veel kleinere Sperwers flink lastiggevallen. We hoorden in nabije bomen veel gekrijs waar wellicht de Sperwer-jongen zaten, vandaar ook de (schijn-) aanvallen op de Buizerd. (foto: birdguides.com)

Onze inheemse flora herbergt heel wat prachtige soorten. Daar is dit **Wilgenroosje** een mooi voorbeeld van. "Wilgenroosje? Je bedoelt Harig wilgenroosje, toch?" Nee, het zijn twee verschillende soorten. Bij het Harig wilgenroosje staan de bloemen losjes verspreid. Bij het Wilgenroosje staan ze samen in een "piramide" bovenop de plant. (f: waarnemingen.be)

Vanaf eind mei begint het al: jonge vogels die het nest verlaten en verwarring zaaien onder de vogelliefhebbers omdat ze er toch wel "anders" uitzien. Soms is zo'n juveniel gewoon een blekere versie van de adulte vogel en dan valt het nog wel mee, zoals bij deze **Koolmees**. Maar hou er toch maar rekening mee dat het zeker niet altijd zo eenvoudig is. (foto: waarnemingen.be)

Soorten uit dezelfde plantenfamilie hebben vaak (veel) gemeenschappelijke kenmerken. Die familiekenmerken kunnen ook wel voor verwarring zorgen. Zo denk je bij deze soort misschien aan Fluitenkruid (bloeit niet in de zomer) of aan Gewone berenklauw (heeft een behaarde stengel) maar dit is de **Gewone engelwortel**. (foto: waarnemingen.be)

Alhoewel er aan de kust en in het hinterland niet zo heel veel libellensoorten zijn te vinden (een dertigtal) is het vaak toch wel goed kijken om je waarneming de juiste naam te geven. Deze heeft gele lijnen over de poten, opvallend gele vlekken op het borststuk en geen "hangsnor" op het gezicht. Dit moet een vrouwtje **Bruinrode heidelibel** zijn. (foto: waarnemingen.be)

Deze is een maatje groter (maar nog niet supergroot) en heeft opvallend donkergroene ogen: een **Gewone oevelibel**. De grijsblauwe kleur van het achterlijf maakt er een mannetje van. Alhoewel... jonge mannetjes hebben de kleuren van een vrouwtje (geel en zwart) terwijl oude vrouwtjes op mannetjes gaan lijken. Genderfluiditeit troef bij de libellen dus. (foto: JaVa)

Deze activiteit gemist??? Geen probleem!!!

Er staat al een nieuwe activiteit op het programma want op **zondag 11 augustus** wandelen we door het **sportpark 't Schorre** nabij de Kinderboerderij. Tijdens deze wandeling focussen we vooral op insecten en andere ongewervelden. Benieuwd hoeveel verschillende soorten we kunnen vinden. De mail met de info over deze activiteit valt op maandag 05 augustus in je mailbox. Meer info over de eerstvolgende activiteiten vind je hieronder.

Vriendelijke groeten en tot binnenkort

Jan Vanhoutte

Wandelingen in de nabije toekomst :

Sinds begin 2017 organiseert **NVO** elke maand 2 natuuractiviteiten.

NVO staat voor **NatuurVerkenner Oostende** en verenigt op een vrijblijvende manier mensen die samen van natuur willen genieten.

De 2^e zondag van elke maand verkennen we een stukje Oostendse natuur. De 4^e zondag van elke maand zoeken we het, carpool-gewijs, wat verderop. Op deze manier bezoeken we, over 3 jaar gespreid, **meer dan 60 verschillende locaties**.

ALLE activiteiten zijn steeds gratis en iedereen is welkom.

Na elke activiteit wordt een verslagje doorgemailed naar alle deelnemers.

Enkele dagen voor de volgende activiteit wordt een klein info-mailtje verstuurd.

Er werd ook een site opgestart waarop alle verslagjes en wat extra info over NVO terug te vinden zijn.

<https://nvosite.com/>

eerstvolgende activiteiten op de NVO-kalender (steeds keuze tussen ochtend- en namiddagwandeling) :

- **zondag 11 augustus** : insectenwandeling in sportpark 't Schorre
Start : 09u00 en 14u00 aan de fietsenstalling van de Kinderboerderij / Stuiverstraat 599 / Oostende
- **zondag 25 augustus** : boswandeling in **Vloethemveld**
Start : 08u30 en 13u30 op de carpoolparking tegenover het kerkhof / Stuiverstraat 424 / Oostende
- **zaterdag 14 september** : provinciaal domein **Raversijde**
Start : 09u00 en 14u00 aan de kapel Sint-Rafaël / Duinenstraat 87 / Oostende
- **zondag 29 september** : daguitstap Zeeland: Nummer 1, Hoofdplaat en Retranchement
Start : 08u30 op de carpoolparking tegenover het kerkhof / Stuiverstraat 424 / Oostende
- **zondag 13 oktober** : herfst in het **Stadsrandbos**
Start : 09u00 en 14u00 op de parking van het crematorium Polderbos / Grintweg 120 / Oostende
- **zondag 27 oktober** : daguitstap naar de Blankaart en het Wijnendale-bos
Start : 08u30 op de carpoolparking tegenover het kerkhof / Stuiverstraat 424 / Oostende

Weer of geen weer, er wordt **altijd** op de voorziene plaats en (stipt) op het voorziene uur gestart

Wie deze mails liever niet meer ontvangt kan zich uit de bestemmelingenlijst laten schrappen door een klein mailtje terug te sturen. Je kunt me steeds bereiken via mail op jan.vanhoutte65@gmail.com (ook opmerkingen, vragen, verbeteringen, voorstellen... zijn steeds meer dan welkom via mail)

foto : LuV

Vanaf halfweg de zomer zien we steeds meer vruchten en zaden aan de planten. Linksboven beginnend en dan met de klok mee:

- de kenmerkende vlammetjes (of tongetjes) op de sparappel van een **Douglasspar**.
- De vruchten van de **Witte paardenkastanje** zijn nog klein maar wel al goed herkenbaar.
- De rijpe bessen van de **Wilde lijsterbes** blijven dit jaar opvallend lang hangen. (dus weinig vogels?)
- Flink wat (onrijpe) hazelnoten aan de **Hazelaar**.
- Ook de **Wilde kamperfoelie** heeft al bessen.
- De **Grote lisdodde** maakt massaal veel zaadpluis dat samengeperst zit in een "rietsigaar".

foto : DiNo

foto : DiNo

foto : DiNo

foto : DiNo

foto : DiNo

De ochtendploeg genoot van wat lagere temperaturen en het bos was zo goed als voor ons alleen. Behalve dan die ene jogger die demonstreerde hoe je zelfs een applausje een agressieve bijklank kunt geven. We lieten het niet aan ons hart komen hoor en genoten volop van het groen.

foto : DiNo

foto : DiNo

foto : DiNo

foto : DiNo

foto : LuVer

foto : DiNo

Faunapagina, linksboven beginnend en met de klok mee:

- In alle **mieren** nesten en bij alle soorten worden er in de zomer gevleugelde mannetjes en koninginnen geboren die daarna samen op bruidsvlucht gaan.
- Deze **Buizerd** kreeg het al vlug aan de stok met de Sperwers die hier hun jongen aan het trainen waren.
- Een **Klein geaderd witje** liet zich bewonderen in een loep-potje en vloog daarna, duidelijk ongetraumatiseerd, verder.
- Een piepkleine **Pad** van jaargang 2024 kruiste ons pad.
- We vonden een **Boomsprinkhaan** die wel heel erg stil zat. Logisch, hij was van binnenuit leeggegeten door parasiterende wespenlarven. Alleen het lege exoskelet bleef over.
- Knalgeel en knalrood zijn kleuren die insecten gebruiken om aan te tonen dat ze gevaarlijk of giftig zijn. De rupsen van de **Sint-Jacobsvlinder**, ook wel zebrarupsen genoemd, gebruiken daarvoor het gif van hun waardplant, Jakobs kruiskruid.

foto : MaVa

foto : MaVa

foto : LuVer

foto : JoDS

foto : DiNo

foto : LuVer

foto : LuVer

foto : LeLie

foto : MaVa

foto : LuVer

Varentje plukken, steentje draaien, netje laten wapperen, vingertje laten afbijten... het zijn enkele van de vaardigheden van de doorsnee natuurgids. O... ik vergeet er nog eentje: geduld hebben, heeel veeel geduld hebben. Zowel bij het opbouwen van je eigen kennis (en het heropbouwen als je weer eens iets vergeten bent) als bij de vele pogingen om stukjes van die kennis enigszins begrijpbaar over te brengen.

foto : JoDS

Er zijn zo van die soorten waar elke fotograaf wel én of meerdere foto's van wil. Deze keer viel die eer te beurt aan de **Gewone engelwortel**... er kwamen genoeg foto's binnen om wel drie pagina's te vullen maar we houden het hier bij eentje.

foto : DaVa

foto : MaVa

foto : DiNo

foto : LuVer

De namiddagploeg vertrekt bij een graadje of 26. De schaduw onder de bomen werd dus dubbel gewaardeerd. Merk op dat we onderweg altijd tijd nemen om op een plechtige manier het NVO-lijflied te zingen. We willen je hier niet vervelen met de volledige tekst maar het begint met "Hop, hop, hop... konijnebroodjes...". Aan een vlag, die tijdens de wandelingen kan meegedragen worden, wordt nog gewerkt (ontwerpen nog steeds welkom). De lijst, met daarop wie wanneer de vlag mag dragen, is trouwens volzet tot en met maart 2027 ('t was voor de rappe).

foto : JoDS

foto : LuVer

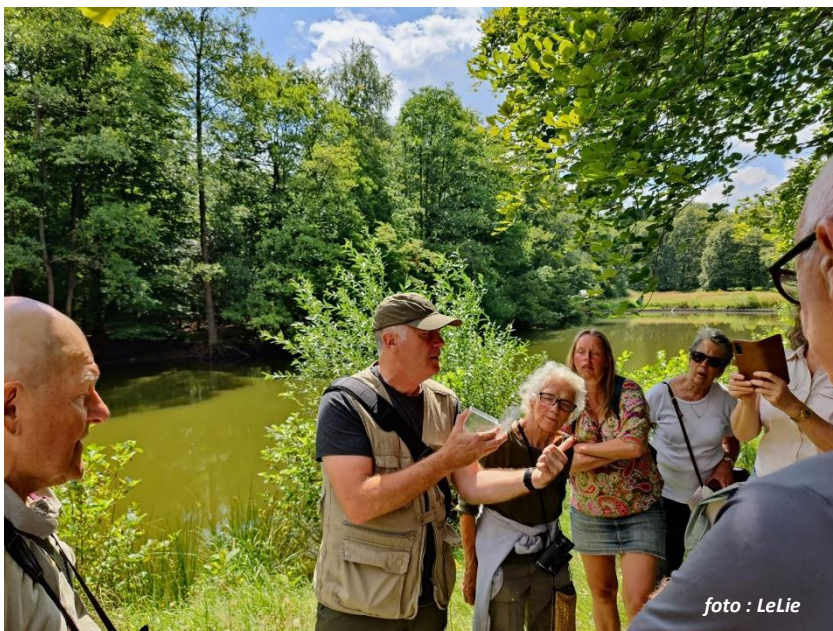

foto : LeLie

foto : SonDe

foto : LeLie

foto : LuVer

foto : DiNo

foto : JoDS

foto : MaVa

foto : DiNo

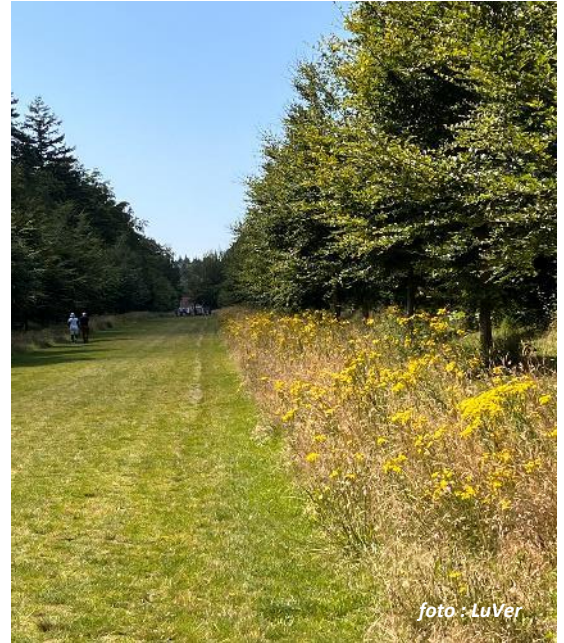
foto : MaVa

foto : MaVa

Faunapagina, linksboven beginnend :

- Op de Zwarte elzen zaten geen (volwassen) blauwe **Elzenhaantjes** meer maar wel veel zwarte larven.
- De vrouwtjes van waterjuffersoorten zijn een pak moeilijker te determineren dan de mannetjes. Dit is wellicht de groene vorm van de **Azuurwaterjuffer**.
- In België kun je 5000 keversoorten vinden maar de app geeft voor deze toch 100% **Borstelsprietloopkever**
- De nachtmerrie van menig tuinier want eenmaal deze **Buxusmot** je buxusstruiken heeft gevonden zijn ze geen lang leven meer beschoren.
- In het veld benoemden we dit kleine spinnetje als **Tandkaak** spec. Altijd leuk als dat later door de app ObsIdentify ook bevestigd wordt.
- Er zijn wel wat natuurfotografen die gallen meenemen naar huis. Wanneer de larfjes verpoppen naar piepkleine volwassen insectjes of spinnetjes nemen ze er dan macro-foto's van. Deze gallen die we vonden op **Linde** spec. worden veroorzaakt door de **Lindehoortjesmijt**.

Als je door Tillegembos wandelt kan je bijna niet anders dan enkele foto's maken van het kasteel. Anders dan de vele kasteeltjes in de streek rond Brugge die rond 1900 werden gebouwd heeft dit kasteel wel een lange geschiedenis. Een eerste wachttoren, die de brug over de Kerkebeek bewaakte, werd al halfweg de 12e eeuw gebouwd. Er wordt in ieder geval flink wat moeite gedaan door de provincie om kasteel en omgeving zo presentabel mogelijk te houden.

foto : DiNo

foto : DiNo

foto : MaVa

foto : DiNo

foto : MaVa

foto : LuVer

Florapagina, linksboven beginnend en daarna met de klok mee:

- Sommige planten zijn inheems maar zorgen toch voor problemen. Als voorbeeld deze **Adelaarsvaren** die grote stukken van een bosbodem kan overwoekeren.
- Een zomerbloeiër die graag bij het water staat: **Grote kattenstaart**.
- Vele miljoenen jaren lang waren er geen bloeiende planten. De flora bestond enkel uit varens, wolfsklauwen en paardenstaarten. **Lidrus** is zo'n paardenstaart.
- Veel kruiden hebben het dit jaar moeilijk om boven de hard groeiende grassen uit te komen, maar **Jakobskruid** doet het duidelijk wel heel goed.
- Veel minder invasief dan Adelaarsvaren is dit **Dubbelloof**. De naam verwijst naar de twee soorten bladeren, steriele en fertiele, die de plant maakt.
- Detailfoto's kunnen "gewone" soorten opeens wonderlijk mooi maken. Dit is een bloemetje van het **Harig wilgenroosje**.

foto : SonDe

foto : LeLie

foto : LuVer

foto : SonDe

Je ziet ook aan de foto's dat er flink wat variatie zit in het terrein. Met de namiddagploeg vonden we door de hogere temperaturen toch heel wat meer insecten dan 's morgens. En, je zou het in 2024 niet meer verwachten, maar liefst 7 verschillende soorten dagvlinders, amaaai.

foto : SonDe

foto : SonDe

foto : JoDS

foto : MaVa

foto : MaVa

foto : MaVa

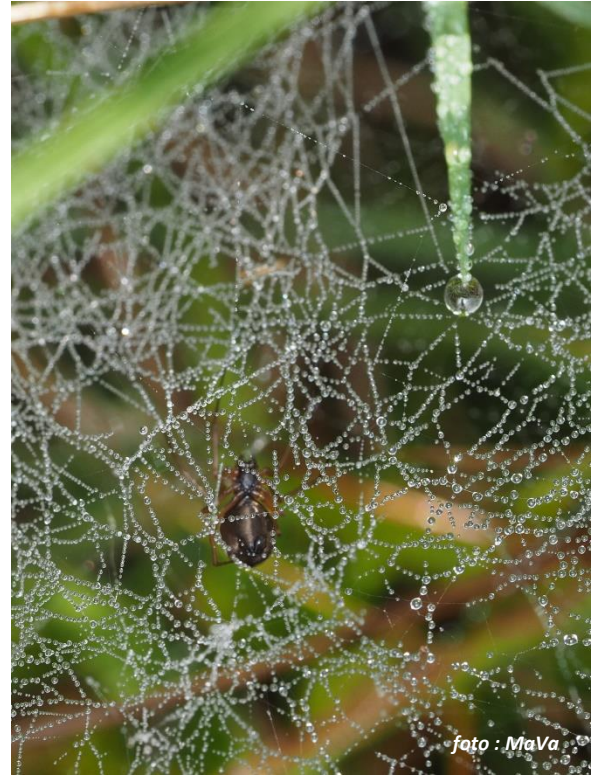

foto : MaVa

foto : MaVa

Een laatste faunapagina om af te ronden. Linksboven beginnend en daarna met de klok mee:

- Dit lukt ons echt maar één keer. Een **Oranje zandoogje** en een **Bruin zandoogje** lieten zich samen vangen en zaten daarna ook nog mooi evenwijdig bij elkaar.
- Het bedauwde net van een **Hangmatspin** spec.
- In het mierennest zaten ook keverlarven die engerlingen worden genoemd, je ziet wel waarom.
- Uit Azië afkomstig en pas sinds 2015 in onze streken: deze gal zit op Tamme kastanje en wordt veroorzaakt door de **Tamme kastanjegalwesp**.
- Op de **Gewone engelwortel** zaten heel wat zweefvliegen: **Blinde bij?** **Kegelbijvlieg?** **Puntbijvlieg?** **Kleine bijvlieg?** **Kustbijvlieg?**.... niet eenvoudig.
- Ook veldsprinkhanen zijn zeer moeilijk van elkaar te onderscheiden. Dit zou de **Krasser** kunnen zijn, een soort die heel algemeen is.

Geen fotografische bewijsstukken van de nabespreking van de ochtendploeg, wel van de namiddagploeg. 's Morgens was er geen plaats op het terras en in de namiddag bitter weinig. Na een doorgedreven selectie werden uiteindelijk 5 NVO-ers gevonden die zich opofferden om toch buiten te zitten en dus niet bij de ambiance binnen.

